

Asia: VN/6802/2020

Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö arviomuistiosta digitaalisen henkilöllisyyden kehittämiseksi

1) Kommentit arviomuistiossa esitetystä tulevaisuuden visiosta

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

2) Kommentit arviomuistiossa esitettyyn toiminnalliseen ratkaisuun

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

3) Kommentit arviomuistion sisältämästä oikeudellisesta arviosta

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Rahoitusvakausrasto näkee digitaalisen henkilöllisyyden kehittämisen erittäin positiivisena kansalaisten sujuvan asioinnin näkökulmasta yleisesti, mutta myös viraston oman toiminnan kannalta useasta eri syystä.

Talletussuojan maksatustilanteissa tallettajien mahdollisuus avata tili toiseen pankkiin nopeasti ja täysin digitaalisen prosessin kautta voi olla kriittistä talletussuojakorvausten nopean maksatuksen varmistamiseksi kaikille tallettajille. Digitaalisen henkilöllisyyden kehittämisessä ja siihen liittyvässä valmistelussa tuleekin ottaa vahvasti huomioon myös finanssipalvelun tarjoajien lakisääteinen velvollisuus tunnistaa ja tuntea asiakkaansa ja siihen liittyvä lainsäädäntö, jotta voidaan tarkastella sitä, kuinka digitaalinen henkilöllisyys voisi parhaiten mahdollistaa esimerkiksi tilin avaamisen uudessa pankissa ilman fyysistä käyntiä konttorissa. Sama pätee muuhunkin pankkiasiointiin. Lisäksi tällä hetkellä ei ole selvää, miten pankin kriisinratkaisun yhteydessä toteutettavassa liiketoiminnan luovutuksessa tai maksukyvyttömyysmenettelyn yhteydessä toteutettavassa talletuskannan siirrossa vastaanottava laitos kävisi läpi pankin asiakkaiden tuntemistiedot. Mikäli asiakas voitaisiin digitaalisen henkilöllisyyden avulla tunnistaa ilman, että hänen täytyy käydä konttorissa, tästä voisi olla hyötyä myös yllä mainituissa tilanteissa. Hyödyt liittyvät siihen, että asiakkaiden tuntemiseen

liittyvät riskit ovat tällaisessa nopeassa kriisintarkkaisu- tai talletussuojatilanteessa vastaanottavalle pankille pienemmät silloin, kun sillä on käytössään tehokkaat ja helpot välineet asiakkaiden henkilöllisyyksien varmistamiseksi.

Toinen viraston omaan toimintaan liittyvä näkökulma on kansainvälinen. Talletussuojan maksatustilanteessa korvauksia voidaan joutua maksamaan myös sellaisille tallettajille, joilla ei ole suomalaista henkilötunnusta. Näiden tallettajien vahva tunnistaminen digitaalisesti on tällä hetkellä mahdotonta eIDAS-asetuksesta huolimatta, sillä Suomessa tunnistus perustuu vahvasti henkilötunnukseen. Virasto näkeekin, että digitaalisen henkilöllisyyden kehittämisessä on pidettävä erittäin vahvasti mukana rajat ylittävän tunnistuksen näkökulma, mikä koskee niin ulkomaalaisten tunnistamista Suomessa kuin suomalaisten tunnistamista muissa EU-maissa. Yhteistyö yksityisten toimijoiden kanssa on tässä kehittämissä tärkeää, koska esimerkiksi juuri talletussuojan maksatustilanteessa julkinen toimija joutuu tunnistamaan tallettajat yksityisen sektorin toimittamia tietoja vasten. Rahoitusvakausvirasto katsoo, että eIDAS-asetuksen osalta olisi myös hyvä pyrkiä linjaamaan kansallisella tasolla, minkä tietojen avulla vahva tunnistaminen voidaan tehdä henkilötunnuksen puuttuessa.

Rahoitusvakausvirasto haluaa kiinnittää huomiota myös puolesta asiointin tärkeyteen sekä luonnollisten että oikeushenkilöiden osalta. Digitaalisen identiteetin kehittämisessä tulee pitää huolta siitä, että puolesta asiointi on helppoa ja mahdollista niin toisen henkilön kuin yrityksen tai esimerkiksi yhdistyksenkin puolesta. Kehittämissä on myös tärkeää pyrkiä ratkomaan arviomuistiossakin esiin nostettuja nykyisiä ongelmia edunvalvonnassa olevien henkilöiden ja alaikäisten digitaalisessa asiointissa.

4) Muut kommentit

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Rahoitusvakausvirasto näkee, että viranomaisasiointin näkökulmasta erityisesti digitaalisen henkilöllisyyden osoittamisen mahdollistaminen sähköisesti puhelinasioinnissa helpottaisi merkittävästi viraston omaa toimintaa mahdollisessa pankin konkurssitilanteessa. Tällöin virasto voisi palvella tallettajia myös puhelimitse heidän henkilökohtaisissa korvausasioissaan, jotka vaativat vahvaa tunnistautumista. Nykytilanteessa puhelimitse voidaan antaa ainoastaan yleistä neuvontaa, koska viraston ei ole mahdollista tunnistaa asiakasta puhelimitse ilman digitaalisen henkilöllisyyden kaltaista tunnistautumista.

Jyrkönen Tanja
Rahoitusvakausvirasto - ylijohtaja Tuija Taos, tietojärjestelmäekonomisti
Kari Hietaniemi